

Visie van het ouderenberaad Zuid-Holland Noord op de samenhang tussen welzijn en zorg

Het Ouderenberaad Zuid-Holland Noord heeft deze visie opgesteld om aan te geven dat een integrale benadering op de gebieden van welzijn en zorg voor ouderen noodzakelijk is voor hun welbevinden. Organisaties die betrokken zijn bij dit beleid moeten hierop aangesproken worden. Het gaat om instellingen, organisaties en instanties in de sectoren gezondheidszorg en welzijn, organisaties van vrijwilligers en mantelzorgers, organisaties van ouderen, de Wmo-en seniorenraden, gemeentes, het samenwerkingsverband van gemeentes Holland-Rijnland, het zorgkantoor en de zorgverzekeraar en de Regionale Commissie Zuid-Holland Noord, in het bijzonder de stuurgroepen Geriatrisch Netwerk en Wonen, Zorg en Welzijn.

Levensdomeinen van invloed op welbevinden

Het welbevinden van mensen wordt bepaald door het vermogen van de persoon om in eigen regie het evenwicht te bewaren tussen de verschillende levensdomeinen: het lichamelijke, het psychisch-emotionele en het sociale domein. Daarbij is iemand zelf verantwoordelijk voor het eigen welbevinden, de inrichting van zijn leven en de regie daarop. Om dat te kunnen is het nodig autonoom te zijn, in staat te zijn volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving en een zelfstandige levenswijze te kunnen voeren met respect voor ieders eigenheid.

Wanneer op een gegeven moment het evenwicht uit balans raakt en een persoon niet meer in staat is zonder ondersteuning van derden zijn leven zelfstandig te leiden, blijft staan, dat de persoon in kwestie autonoom is en de regie blijft voeren over zijn leven. Dat betekent ook voorbereiding op een situatie, waarin de persoon noodgedwongen de regie uit handen moet geven.

Integrale benadering van problemen van (kwetsbare) ouderen

Als een oudere ondersteuning nodig heeft, is het gewenst dat deze ondersteuning laagdrempelig is, zoveel als mogelijk in de buurt van de oudere wordt aangeboden en een integraal karakter draagt. Daarbij mag niet voorbij gegaan worden aan de verantwoordelijkheden, die in bepaalde situaties bij de sociale omgeving liggen – partner, kinderen, familie, burens -.

Van een integrale benadering is sprake als de omgeving de behoefte van de oudere centraal stelt wat betreft het lichamelijke, het psychisch-emotionele en het sociale domein en de oudere daarin zelf de regie voert.

Visie op samenhang welzijn en zorg

Uitgegaan dient te worden van een integrale benadering van de (kwetsbare) oudere met betrekking tot diens ondersteuningsbehoefte, waarbij alle levensdomeinen in beeld zijn en de sociale omgeving, uit de wijk- en of buurt, systematisch wordt ingezet.

Uitgangspunten die voor ouderen van belang zijn:

Welzijn en zorg rondom de individuele oudere

- Ouderen zijn zich ervan bewust dat zij zelf verantwoordelijke zijn voor hun eigen welbevinden en regie over hun eigen leven. (Kwetsbare) ouderen kunnen hierin worden

ondersteund. Ondersteuning is gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en zelfregie en het versterken van het sociaal netwerk. Professionals zijn in dit gedachtegoed getraind.

- Om in contact te treden met ouderen en problemen in welbevinden te signaleren, wordt in iedere gemeente ingezet op het signalerend huisbezoek/ welzijnsbezoek bij 75-plussers, uitgevoerd door vrijwilligers en begeleid door professionals.
- De totale situatie van de kwetsbare oudere wordt in kaart gebracht alsmede het netwerk rondom de oudere, waarin mantelzorgers en vrijwilligers actief kunnen zijn. Met de oudere wordt besproken of er sprake is van een ondersteuningsbehoefte vanuit meerdere sectoren en disciplines, inclusief vrijwilligerswerk. De behoefte van de oudere is leidend, behoudt keuzevrijheid en geeft aan in welke mate hij zelfredzaam is.
- Vrijwilligers en mantelzorgers worden door professionals als volwaardige partners gezien en **erkend** in de verschillende fasen in het zorgproces.
- Professionals hebben vaardigheden ontwikkeld in integraal denken. Professionals werken vraaggericht en hebben een toegevoegde waarde doordat zij toegang hebben tot het voorzieningenaanbod. Coaching van vrijwilligers en mantelzorgers is een normaal onderdeel van hun werkzaamheden.
- Vrijwilligers kunnen trainingen volgen die hun mogelijkheden en vaardigheden vergroten.
- Indien noodzakelijk wordt een coördinator/casemanager (bijvoorbeeld de vroegere wijkverpleegkundige, of POH-ouderengeneeskunde) aangewezen die de integrale coördinatie van welzijn en zorg op zich neemt ter ondersteuning van de oudere.

Welzijn en zorg in wijken en buurten

- Zorg- en welzijnsinstellingen, ondersteund door gemeentes nemen het voortouw om gezamenlijk de noodzakelijke samenhang tussen zorg en welzijn gestalte te geven. Zij geven daarbij zorgvuldig uitvoering aan de overheveling van ABWZ-zorg naar de gemeentes.
- Welzijn en zorg zijn meer gedragen en georganiseerd vanuit buurten en wijken, waardoor ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen en leven.
- Zorg- en welzijnsinstellingen zijn samen met vrijwilligers initiatiefnemers bij het ontwikkelen van vrijwillige hulpverlening op wijk / buurniveau waarbij sprake is van een integrale benadering. Bij met name welzijnsorganisaties wordt ruimte gemaakt voor professionele ondersteuning van dit soort initiatieven.
- Het concept Woon Service Zones, dat wil zeggen het verlenen van zorg, welzijns-, woondiensten vanuit wijkaccommodaties aangevuld met winkels wordt krachtig gestimuleerd. Wijkcentra waarin gezondheidszorg, welzijn en vrijwilligerswerk bij elkaar worden gebracht zijn belangrijk.
Aandacht moet worden besteed aan de fysieke veiligheid van de omgeving. De bereikbaarheid en toegankelijkheid van (openbare) gebouwen van gemeenten, instellingen en instanties, zijn zodanig, dat deze gebouwen zonder hulp van derden te betreden zijn.
- Woningbouwcorporaties hebben hun woningaanbod afgestemd op de behoefte van ouderen, waardoor ouderen niet al te snel moeten besluiten te verhuizen uit hun wijk of buurt en de daar opgebouwde sociale netwerken moeten loslaten.
- Voorzieningen als openbaar vervoer, (regio)taxi, belbus en buurtbus zijn ingericht op de behoefte van ouderen en daarmee ook gemeente overstijgend.
- Er wordt aandacht geschonken aan 'good practices' alsmede de verschillende NPO-projecten in de regio en daarbuiten. Implementatie hiervan wordt gestimuleerd en ondersteund.

Leiden, 2012

Het Ouderenberaad Zorg & Welzijn Zuid-Holland Noord.